

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مطالعات اجتماعی پایه هفتم

فصل سوم: نوجوانان و قانون

چه کسانی از نوجوانان در برابر آسیبها و تهدیدات، محافظت میکنند؟

▪ خود (با کمک خداوند و معصومین (ع))

نخست، هر نوجوانی باید خودش از خود مراقبت کند. هر فرد نسبت به بدن و روح و روان خود مسئول است و باید از اعمال و رفتاری که به سلامتی بدنی و روانی او لطمه میزند، پرهیز کند.

▪ خانواده

پدر و مادر، مسئولیت مراقبت از فرزندان و فراهم کردن امکانات زندگی برای آنها را دارند. پدر و مادر در تربیت و مراقبت فرزندان، حق قانونی دارند. آنها حق دارند تا زمانی که فرزندانشان مستقل نشده اند، بر فعالیتهای آنها نظارت دقیق داشته باشند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

▪ مدرسه

معلمان و مسئولان مدرسه نیز مانند پدر و مادر، مسئولیت مهم و قانونی مراقبت از نوجوانان را در برابر آسیبهای اجتماعی به عهده دارند. آنها نوجوانان را برای داشتن زندگی شایسته، تربیت می کنند.

▪ قانون

قانون از حقوق همه افراد از جمله نوجوانان حمایت می کند. نیروی انتظامی (پلیس) برای برقراری امنیت و حفاظت از مردم تلاش و با کسانی که قوانین را نقض کنند، برخورد میکند. البته، پلیس قانون وضع نمیکند و قدرت نامحدود هم ندارد، بلکه پلیس نیز در چارچوب قوانین و تا جایی که قانون به او اجازه میدهد، باید با اقتدار عمل کند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

قانون از حقوق همه مردم حمایت می کند و همه مردم در برابر قانون، مساوی هستند.

اما اگر قانون رعایت نشود، چه باید کرد؟

در هر جامعه ای افرادی وجود دارند که با زیر پا گذاشتن قانون تخلف می کنند. همچنین در هر جامعه ای اختلافاتی بین افراد، به وجود می آید.

این اختلافات ممکن است در اثر آگاه نبودن و ندانستن قانون پیش بیاید و یا افرادی عمداً از قانون سرپیچی کنند.

در هر جامعه ای باید نهادی وجود داشته باشد، که عدالت اجتماعی را برقرار سازد، بر اجرای قوانین نظارت کند، با تخلفات برخورد کند و متخلفان را به مجازات برساند.

این نهاد «قوه قضائیه» است که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی افراد است.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

قوه قضائیه

قوه قضائیه

فصل سوم: نوجوانان و قانون

رسیدگی به شکایتهای مردم و حل اختلافات

رسیدگی به شکایتهای مردم و حل اختلافات

یکی از مهم ترین وظایف قوه قضائیه، **حل کردن اختلافات مردم** است.

در هر اختلافی بهتر است افراد سعی کنند در درجه اول از راه **مسالمت آمیز** و با **گفت و گو** موضوع را حل کنند و در این راه از افراد باتجربه تر و ریش سفیدان فامیل و **شورای حل اختلاف محله** کمک بگیرند و در صورتی که نتیجه ای حاصل نشد برای حل اختلاف به دادگاه مراجعه نمایند.

دادگاه ها انواع گوناگون دارند. همچنین، هیچ گاه افراد نباید برای گرفتن حق خود، به طور خودسرانه یا از راه زد و خورد و نزاع، عمل کنند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

انواع دعاوی

(اختلافات):

1. کیفری

2. حقوقی

به طور کلی دَعَاوی ای که در دادگاه ها طرح میشوند، به دو دسته تقسیم می شوند:

❖ **دعاوی (اختلافات) کیفری:** مربوط به اعمالی است که دادگاه برای فردی که مرتکب جرمی شده است، مجازات تعیین می کند.

❖ **دعاوی (اختلافات) حقوقی:** مربوط به اعمالی است که دادگاه مجازاتی تعیین نمی کند بلکه افراد را ملزم می کند که تکالیفشان را انجام دهند یا حقوق قانونی دیگران را بدهند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

نمونه اختلافات کیفری

موقعیت های 1 و 2، نمونه هایی از دعاوی کیفری است:

موقعیت (1):

در یک مغازه، فردی به هنگام اختلاف بر سر موضوعی با یک مشتری دیگر شروع به توهین و فحاشی و افترا زدن به او نمود و او را با قدرت نمایی تهدید کرد.

در موقعیت (1) به موجب قانون، فحاشی و افترا یا قدرت نمایی، جرم است و مجازات زندان دارد.

موقعیت (2):

در محله آقای صادقی فردی در منزل شخصی اش افراد بیمار را می پذیرد و از آنها حق ویزیت دریافت می کند. این فرد مجوز نظام پزشکی ندارد.

در موقعیت (2) نیز به موجب قانون، اگر کسی بدون داشتن مدرک، خود را پزشک، مهندس، وکیل و... معرفی کند و بخواهد از راه فریب دیگران، منافعی را به دست آورد. «غصب عنوان» نموده و این کار، جرم است و مجازات زندان دارد.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

نمونه اختلافات حقوقی

موقعیت های 3 و 4، نمون ههایی از دعاوی حقوقی است:

موقعیت (3):

یکی از همسایگان خانم شریفی در هنگام ساختمان سازی به طور ناخواسته، قسمتی از خانه او را با خاک بردار (لودر) خراب کرده است.

در موقعیت (3) دادگاه، میزان ضرر و زیان را تعیین میکند و فرد باید خسارات را بپردازد.

موقعیت (4):

آقای سعیدی ادعا میکند بخشی از زمین کشاورزی آقای محسنی را خریده و در آن درخت کاری نموده است اما آقای محسنی می گوید مقدار زمین تصرف شده مطابق با سندی که تنظیم شده، نیست.

در موقعیت (4) نیز پس از رأی دادگاه، فردی که خطا کرده، باید حقوق دیگری را به او پس دهد.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

دادگاه

در دادگاه، قاضی مدارک خواهان (شاکی) * و خوانده* را مطالعه میکند و از آنها میخواهد تا دلایل خود را بیان کنند. قاضی باید فردی عادل و آشنا با قوانین باشد.

* **خواهان (شاکی):** کسی که شکایتی را در دادگاه علیه فردی یا مؤسسه ای طرح میکند.

* **خوانده:** کسی که از او شکایت شده است.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

وکیل

در همه دادگاه ها، افراد حق دارند فردی را به عنوان «**وکیل**» انتخاب کنند تا از حقوق آنها دفاع کند.

وکیل کسی است که در رشته حقوق درس خوانده و به قوانین آشناست و پروانه (اجازه نامه) وکالت دارد.

اگر کسی توانایی مالی نداشته باشد که وکیل بگیرد، میتواند از دادگاه درخواست وکیل کند. همچنین افراد میتوانند قبل از نوشتن شکایت در مجتمع های قضایی، با مشاور حقوقی در آن مجتمع مشورت کنند تا بدانند چگونه شکایت خود را مطرح کنند.

فصل سوم: نوجوانان و قانون

فعالیت

1. فردی بابت فروش چند تخته فرش، از مشتری چک دریافت کرده است اما وقتی به بانک مراجعه کرده، پی برده که آن چک موجودی ندارد. او نه قوانین مربوط به چک را می داند و نه چگونگی طرح شکایت را. چه باید بکند؟

2. چرا افراد نباید خودسرانه یا از راه دعوا و زد و خورد به حل اختلافات بپردازند؟ مثالی بیاورید.

3. آیا والدین حق دارند از فرزندانشان بپرسند به کجا میروند؟ با چه کسانی دوست هستند؟ و چه موقع به خانه برمیگردند؟ چرا؟ توضیح دهید.